

ESTUDI DE L'EVOLUCIÓ DEL SÒL URBÀ A LA VALL D'ÀNEU

Lara Apellaniz., Francesc Carreras i Gil Erra.

Llicenciatura de Ciències Ambientals. *Universitat Autònoma de Barcelona.*

Tutors: Dr. J. Garcia-Orellana, Dr. M. Boada i Juncà i Dr. J. Rieradevall i Pons

RESUM

Aquest treball té com a principal objectiu analitzar l'evolució del sòl urbà als pobles de la Vall d'Àneu, dins l'àmbit del Parc Natural de l'Alt Pirineu. La Vall d'Àneu, situada en el Pirineu axial català, està formada pels municipis de l'Alt Àneu, Espot, Esterri d'Àneu i La Guingueta d'Àneu, i amb un total de 24 poblacions, totes elles per sota la cota de 1500 m.

A mitjans del segle passat, el conjunt de pobles de la Vall mostraven una homogeneïtat envers la seva grandària i distribució, on l'alçada no era un factor determinant. En les darreres dècades, la Vall d'Àneu ha experimentat un creixement demogràfic i econòmic, basat en el sector serveis (estacions d'esquí, turisme rural, esports d'aventura, etc.). Aquest gir econòmic ha desencadenat un creixement de les poblacions, accentuat en els últims anys. Aquest no ha estat homogeni, sinó que s'ha focalitzat en determinades zones segons el període. Així, en els darrers anys, aquest creixement s'ha centrat en els pobles propers a les pistes d'esquí i segons les previsions del PTPAPiA per l'any 2026, la tendència seguirà sent la mateixa.

Paraules clau: creixement urbanístic, terciarització de l'economia, Alt Pirineu, PTPAPiA, digitalització, turisme blanc.

RESUMEN

El principal objetivo de este trabajo es analizar la evolución del suelo urbano de las poblaciones de la Vall d'Àneu, dentro del ámbito del Parque Natural de l'Alt Pirineu. La Vall d'Àneu, situada en el Pirineo axial catalán, está compuesta por los municipios de l'Alt Àneu, Espot, Esterri d'Àneu y La Guingueta d'Àneu y con un total de 24 poblaciones, todas ellas situados por debajo de la cota de 1500 m.

A mediados del siglo pasado, el conjunto de poblaciones del Valle mostraban una homogeneidad en contraposición a su tamaño y distribución, donde la altura no era un factor determinante. En las últimas décadas, la Vall d'Àneu ha experimentado un crecimiento demográfico y económico, basado en el sector servicios (estaciones de esquí, turismo rural, deportes de aventura, etc.). Este giro económico ha propiciado un crecimiento de las poblaciones acentuado en los últimos años. Este no ha sido homogéneo, si no que se ha focalizado en determinadas zonas en función del periodo. Así pues, en las últimas décadas, este crecimiento se ha centrado en las poblaciones cercanas a las pistas de esquí y según las previsions del PTPAPiA, la tendencia tiene que seguir.

Palabras clave: crecimiento urbanístico, *tercearización* de la economía, Alt Pirineu, PTPAPiA, digitalización, turismo blanco.

ABSTRACT

The aim of this study is to analyse the evolution of urban land in the Vall d'Àneu villages within the Parc Natural de l'Alt Pirineu. Vall d'Àneu, located in the axial catalan Pirineus, is composed of the municipalities: Alt Àneu, Espot, Esterri d'Àneu and La Guingueta d'Àneu and with a total of 24 villages, all of them located below the altitude of 1500m.

In the middle of the last century, the whole population of the Valley showed a uniformity as opposed to their size and distribution, where the altitude was not a decisive factor. In recent decades, Vall d'Àneu has experienced a population and economic growth, based on the services sector (ski resorts, rural

tourism, adventure sports, and so on). This shift has resulted in a growing of the villages, accentuated in recent years. This has not been uniform, but has been focused on certain areas depending on the period. Thus, in recent decades, this growth has focused on the villages near the ski slopes and in forecast PTPAPiA the trend must continue.

Keyword: Urban growth, “terciarització” of the economy, Alt Pirineu, PTPAPiA, digitization, snow tourism.

INTRODUCCIÓ

Marc conceptual

La zona d'estudi es troba emmarcada dins el Parc Natural de l'Alt Pirineu, el més recent i més extens dels Països Catalans amb gairebé 70.000 ha. Així, la Vall d'Àneu es troba situada al nord del Pallars Sobirà (província de Lleida), al centre dels Pirineus amb una superfície total de 407 km². El fet de localitzar-se al Pirineu axial català, desencadena una gran complexitat orogràfica i diversitat paisatgística, geològica, ecosistèmica i de comunitats vegetals entre d'altres.

La zona d'estudi es troba caracteritzada per un ús de la propietat comunal (“comuns”) que determina transversalment tots els àmbits de gestió del Parc. Així, en aquest territori hi ha un fort vincle entre els valors culturals, l'activitat econòmica i els valors naturals de manera que cal un tractament conjunt i integral del patrimoni. Mostra d'aquesta relació són les activitats tradicionals lligades al sector primari i l'existència històrica d'un aprofitament ordenat dels recursos naturals (la ramaderia i l'aprofitament de les pastures, els prats de dall, les bordes, els camins ramaders, la silvicultura, el carboneig, etcètera), que és el que ha fet possible el modelat i la pervivència i conservació tant dels valors ecològics com del paisatge que es pretenen conservar.

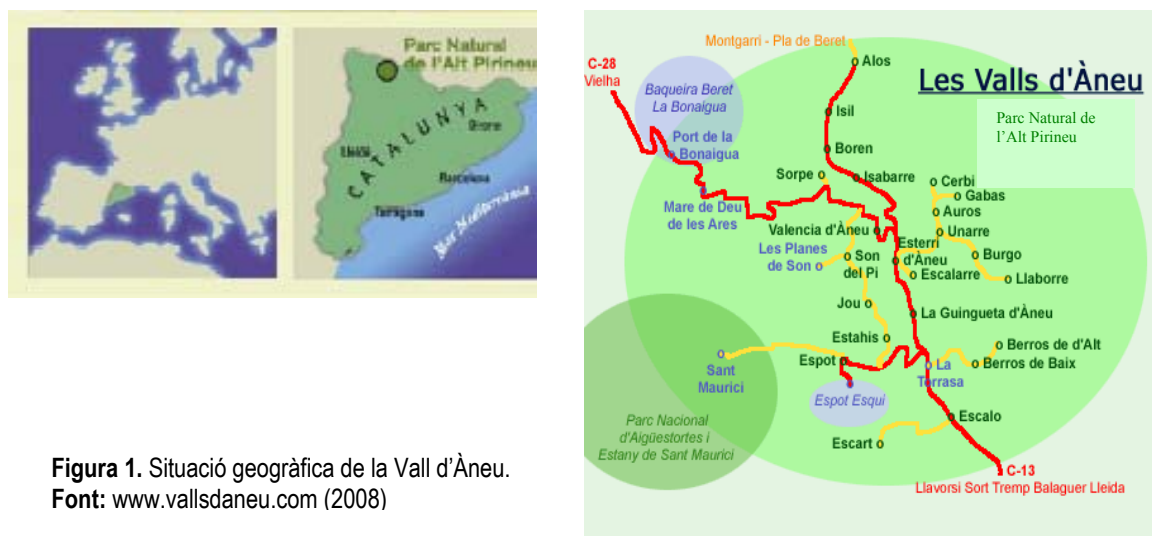

Figura 1. Situació geogràfica de la Vall d'Àneu.
Font: www.vallsdaneu.com (2008)

Pel que fa a l'evolució econòmica i demogràfica de la Vall, cal notar que aquesta es pot emmarcar dins la tendència general de l'Alt Pirineu. Així, i en referència a la demografia cal destacar que la població va tenir el seu màxim al 1860. L'aïllament endèmic, la crisi de l'agricultura tradicional i el fet d'haver quedat al marge del procés d'industrialització afavoriren que tot seguit s'iniciés un constant fenomen de despoblament. El Pallars Sobirà va ser la comarca que patí una davallada més forta arribant a un mínim a principis dels anys vuitanta. Campillo (1988), situa l'inici de la davallada demogràfica en la crisi de la indústria de la muntanya, que no pogué competir amb la industrialització creixent de la plana i amb l'esgotament de recursos naturals i no renovables. Durant aquest període no només es va perdre població, sinó que a més es produí una reestructuració poblacional a nivell intern. La població es concentrà en els nuclis urbans més importants i ben comunicats on existí un mercat laboral més ampli i

variats, deixant el territori més allunyat i inaccessible pràcticament desert (PDUPS, 2005). L'aturada d'aquest despoblament es podria atribuir, segons Aldomà (2003), a la implantació d'una *nova cultura urbana i consumista que es desenvolupa a partir dels anys seixanta i que determina el desplegament d'una alternativa econòmica prou més consistent: el turisme, i més concretament l'esquí*. Més concretament a la Vall d'Àneu, no és fins a començaments dels anys 90 que no s'inverteix aquesta recessió demogràfica, passant de 1358 habitants a l'any 1991 a 1994 habitants a l'actualitat (encara molt per sota dels 5000 habitants a mitjans del segle XIX).

Molt relacionat amb els canvis demogràfics, cal fer esment a la transformació econòmica de la Vall d'Àneu. Aquesta tendència ha estat també molt semblant a la que s'ha dut a terme al llarg de l'Alt Pirineu. Així, el marc socioeconòmic tradicional basat en la ramaderia, l'aprofitament energètic i forestal, etc. va experimentar grans transformacions en el darrer terç del segle XX. Al llarg dels anys vuitanta, el despoblament i envelliment als nuclis de muntanya, la davallada del sector primari, els canvis en la importància dels usos i aprofitaments dels béns comuns, la terciarització dels nuclis del fons de les valls, etc van acompanyar el "boom urbanístic" que decantà el pes econòmic cap al sector terciari (PTPAPiA, 2001). Aquest canvi però, vingué propiciat per una nova cultura de l'oci basada en el turisme d'hivern, i de muntanya. La implantació de pistes d'esquí i la pèrdua de l'activitat agrícola i ramadera van contribuir a l'abandonament de molts prats i camps.

Aquest turisme recent ha anat lligat a un desenvolupament urbanístic, fruit bàsicament de les segones residències. Aquest fenomen observable al llarg de les comarques turístiques del Pirineu català, (Vall d'Aran, Pallars Sobirà i la Cerdanya), ha substituït les tendències de decreixement pròpies de les comarques de l'Alt Pirineu per a convertir-se en els sectors amb el creixement demogràfic i econòmic més intens del país.

En aquest procés de transició i de canvi econòmic hi tingué un paper molt important el sistema de comunicacions viàries, el qual no es desplegà al Pirineu fins a principis del segle XX. Es pot dir, doncs, que fins a la dècada de 1950, el Pirineu no va comptar amb una xarxa de carreteres consistent, i per tant, fins aleshores va romandre aïllada de les regles de mercat del sistema capitalista, fet que va permetre conservar una economia de subsistència basada en l'activitat agrària i l'artesana (Guirado, 2007).

Actualment doncs, el turisme de muntanya és el motor econòmic del Pallars Sobirà i de la Vall d'Àneu, generant una gran oferta de càmpings, hotels i cases rurals que ha potenciat el turisme de neu. En conseqüència, el medi natural és el patrimoni més valuós que tenen a l'hora de generar activitat econòmica, lúdica i cultural.

Marc legal

Pel que fa a la normativa vigent que influeix directament en la zona d'estudi, cal destacar la Llei del sòl i d'ordenació urbana del 12 de maig de 1956. Aquesta llei fou la primera en matèria de sòl i és a partir de la qual s'ha anat desenvolupant la normativa vigent. Actualment, a Catalunya, regeix la Llei 2/2002 de 14 de març d'urbanisme, la qual implica un alt grau de protecció del territori. Cal esmentar, que va ser la Llei 23/1983, de 21 de novembre, de política territorial, a partir de la qual s'elaboren els diferents plans d'ordenació territorial (PDUPS i el PTPAPiA). Pel que fa a la normativa sobre els espais naturals a Catalunya, és la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals (LEN) modificada per la Llei 12/2006 del 27 de juliol; és la reguladora. Per últim cal esmentar la llei de l' 1 d'agost de 2003 el Govern de la Generalitat de Catalunya per la qual es va aprovar el decret de declaració del Parc Natural de l'Alt Pirineu.

Justificació

El canvi que ha sofert la Vall d'Àneu en els últims anys, porta associat un desenvolupament urbanístic i econòmic a les àrees de muntanya que té la neu i les estacions d'esquí com a elements vitals per al seu funcionament. La innivació de la cadena Pirinenca fa que les estacions d'esquí no siguin

econòmicament viables sense un moviment urbanístic a darrera que les acompanyi. Aquests moviments comporten un impacte ambiental molt important al medi, tenint casos propers com la Val d'Aran, Andorra o la Cerdanya i també les àrees costaneres amb l'anomenat turisme de sol i platja. Aquesta alternativa a l'abandó dels pobles pirinencs té un preu a pagar encara desconegut per les generacions futures.

Objectius

- Generals

- Analitzar l'evolució històrica i actual (1956-2007) del sòl urbà a la Vall d'Àneu.
- Analitzar la previsió de futur en funció al Pla Territorial Parcial de l'Alt Pirineu (PTPAPiA) amb previsió fins al 2026.

- Específics

- Definir i delimitar les zones amb pendent inferior al 20% i fons de vall (1500m) amb el programa Miramón (Sistema d'Informació Geogràfica).
- Determinar la distribució del creixement al llarg dels anys i dels període d'estudi identificant els canvis demogràfics, socials, econòmics i ambientals que hi ha hagut a la Vall d'Àneu durant el període d'estudi que permetin esbrinar les causes del canvi previst.

MÈTODES

- *Fase 1. Cerca d'informació:* per una banda s'han buscat bases cartogràfiques en format digital el més antigues possible, i per l'altra, dades de diferents indicadors relacionats amb el desenvolupament de la Vall. Paral·lelament s'ha cercat informació de la legislació vigent relacionada amb el PNAP, política territorial i urbanisme dels municipis de la Vall.

- *Fase 2. Càlcul de pendents:* la legislació urbanística vigent recomana construir en un pendent inferior al 20%. Així, s'ha delimitat el conjunt d'aquestes zones dins l'àmbit d'estudi, tot considerant-les zones de fàcil construcció. Per tal d'ubicar l'estudi al fons de Vall i alhora abarcar tots els pobles, el treball s'ha centrat per sota de la cota 1500 m, obtenint un àmbit d'estudi de 94 km².

- *Fase 3. Delimitació del sòl urbà:* càlcul de la superfície urbanitzada dels 24 nuclis de població de la Vall a partir d'eines de Sistemes d'Informació Geogràfica (SIG). S'ha portat a terme a tres nivells d'anàlisi: històrica – bases cartogràfiques dels anys 1956, 1993 i 2003-, actual – 2007, exhaustiu treball de camp- i futura - 2026, data en què el PTPAPiA preveu un nou escenari d'edificació-. D'aquesta manera s'ha obtingut un gràfic lineal amb l'evolució del sòl urbà ocupat per a cada un dels pobles de la Vall i pels diferents anys.

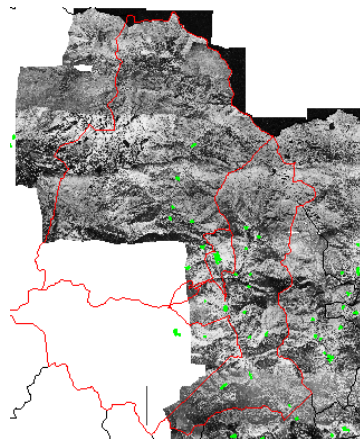

Figura 1. Base cartogràfica de l'any 1956.
Font: GRAMP i web Generalitat.

Figura 2 . Delimitació del sòl urbà per tots els anys en estudi. (Ex: Esterri d'Àneu).
Font: Elaboració pròpia.

- *Fase 4. Estudi indicadors:* l'objectiu d'aquest apartat és el de fer correlacions gràfiques per veure-hi possibles relacions entre dades ambientals, socials i econòmiques i així poder extreure un ventall més ampli de conclusions.

- *Fase 5. Conclusions:* a partir de l'anàlisi i discussió dels resultats s'extreuen les conclusions que han de servir per valorar la situació actual de la Vall dins del PNAPA i comprar-la amb altres zones pirinenques com la Vall d'Aran, Andorra i la Cerdanya.

RESULTATS I DISCUSSIÓ

La *figura 4* mostra l'evolució per a cadascun dels quatre municipis de tota l'evolució històrica estudiada (1956-2007). De forma més espectacular destaca el creixement d'Esterri d'Àneu, que passa a ser el municipi amb menys sòl ocupat a l'any 1956 amb 3,66 ha, al que n'ocupa més a l'any 2007 amb 25,53 ha. Aquest creixement té el seu màxim entre el període 1993-2003 amb 1,12 ha/any. Pel que fa a l'Alt Àneu, al final de la corba es pot veure un increment del pendent, que l'identifica com el municipi amb un major increment de sòl urbà entre els anys 2003 i 2007 amb 0,81 ha/any. Una evolució semblat és la que segueix La Guingueta d'Àneu, on a cada període s'augmenta el pendent de la recta, però en aquest cas de forma molt més suau. Finalment, el municipi d'Espot es veu com segueix un creixement totalment lineal de 0,17 ha/any entre els anys 1993 i 2007.

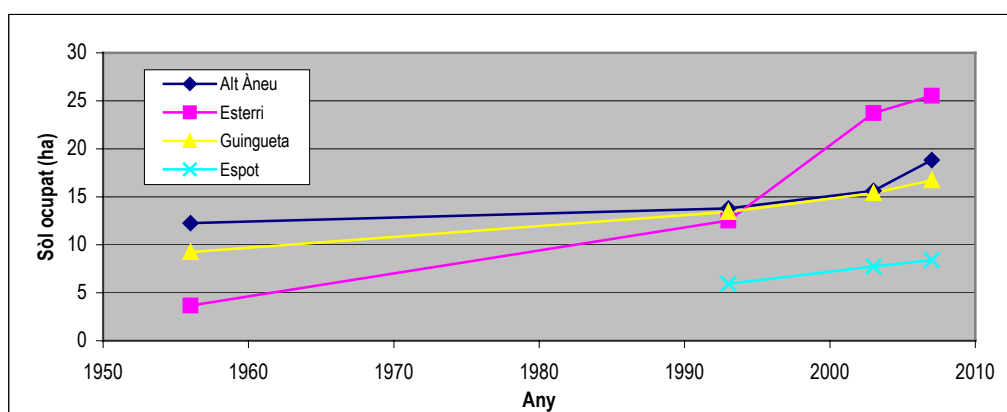

Figura 4. Evolució del sòl urbà als municipis de la Vall d'Àneu
Font: elaboració pròpia.

Pel que fa al conjunt de la Vall s'obté una corba exponencial amb una mitjana màxima de creixement d'1,76 ha/any per al període més actual (2003-2007).

A la *figura 5* s'observa el creixement anual (ha/any) en els quatre municipis i en tots els períodes d'estudi, inclòs el període futur. A través del creixement anual (ha/any), s'obtenen uns valors més representatius i comparables entre ells, donades les diferències d'anys entre els períodes. Fetes aquestes consideracions, s'observa com a tots els municipis hi ha hagut un augment progressiu de sòl urbà en tots els períodes excepte a Esterri d'Àneu degut a l'elevat augment en el període 1993-2003. Destaca el fort increment del municipi d'Espot que passa de 0,17 ha/any a 0,96 ha/any. Aquest creixement juntament amb el de l'Alt Àneu representen els més significatius de tota la Vall. Aquests dos municipis són els més propers a les dues estacions d'esquí i lleure hivernals de la Vall i per tant els més lligats al turisme blanc. Així, es confirma el canvi de rumb de l'economia de la Vall ja manifestat a les dues últimes dècades.

En el conjunt de la Vall d'Àneu s'observen unes tendències similars, ja que a cada període s'incrementa la taxa d'ocupació, destacant sobretot el salt entre el primer i el segons període, que és

passa de 0,40 ha/any a 1,67 ha/any i l'augment que es realitzaria amb les previsions del PTPAPiA. Així, mentre en el període 2003-07 hi hagué un augment d'1,76 ha/any, al període 2007-2026 hi hauria un augment de 3,36 ha/any.

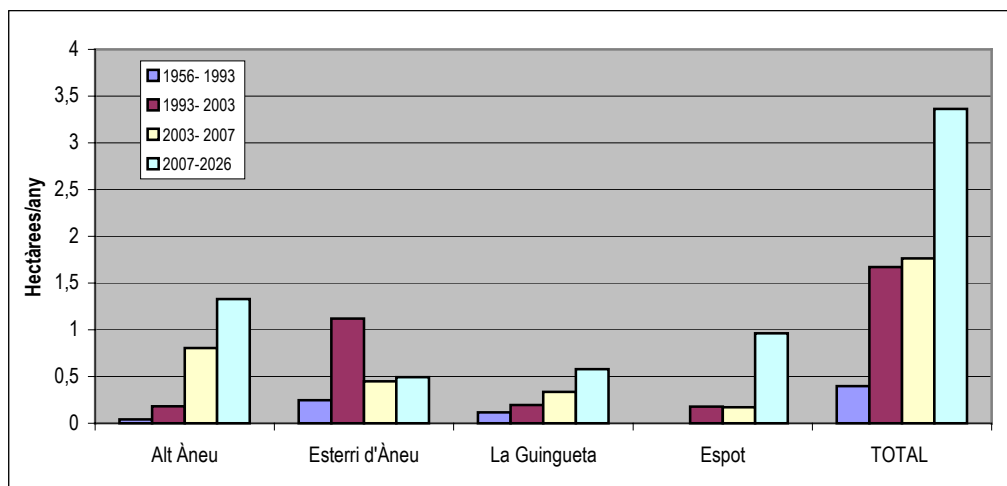

Figura 5. Creixement anual per períodes i municipis

Font: elaboració pròpia.

A la figura 6 es presenten dos possibles escenaris de futur a la Vall, per una banda el que preveu el PTPAPiA i per l'altra la tendència que mostren els resultats estudiats fins a l'actualitat. Així es veu com la previsió del Pla és molt més ambiciosa, concretament suposaria un creixement anual mitjà de 3,36 ha/any davant de les 0,24 ha/any mostrades per la tendència. Amb dades absolutes el pla preveu una ocupació de 133,39 ha mentre que si es seguís la tendència al llarg d'aquests anys s'arribaria a 74,04 ha.

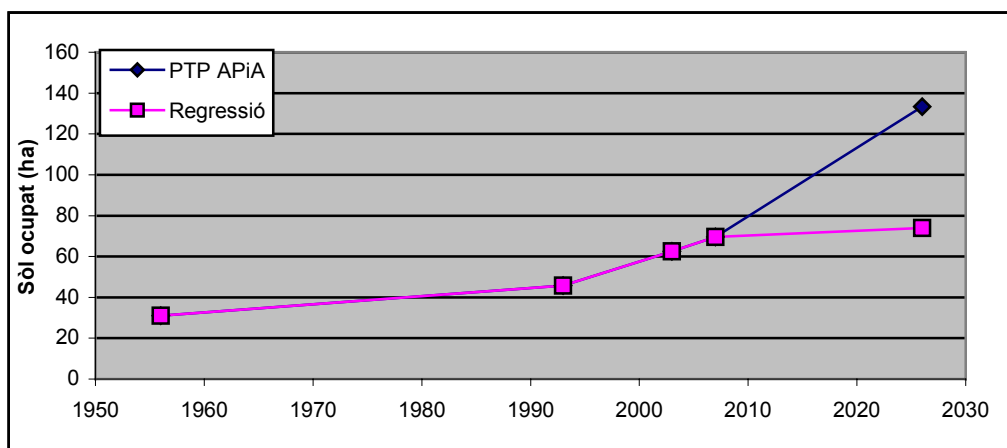

Figura 6. Evolució del sòl urbà a la Vall d'Àneu.

Font: elaboració pròpia (amb dades del PTPAPiA).

Si s'estudien aquests dos possibles escenaris però desglossant-ho per municipis es veu com Esterri d'Àneu és l'únic municipi on la pendent de la tendència és superior a la del PTPAPiA. Aquest fenomen és degut a les elevades taxes de creixement al llarg de tot el període d'estudi i sobretot en els últims anys. Així, mentre la previsió del pla preveu un augment de 34,91 ha a un ritme de 0,46 ha/any, la tendència portaria a seguir un creixement de 1,24 ha/any, assolint un total de 49,03Ha. És a dir, el pla frena el creixement a aquesta població.

Finalment, la *figura 7* mostra la quantitat de sòl que queda per ocupar (si es segueixen les previsions del PTPAPiA) respecte el que s'ha construït des de l'any 2001. Destaca el cas d'Alòs d'Isil, en que se li han esgotat les hectàrees màximes de creixement atorgades pel Pla. Tot i que ho pogués semblar, Dorve i Berrós Sobirà, no serien el mateix cas, ja que el Pla no contempla cap creixement en el seu nucli. A l'altre extrem s'hi situen Cerbi, Gavàs, Llavorre, Burgo o Escart, tots ells del municipi de La Guingueta i que durant el període 2001-07 no han augmentat el nombre d'ha. Aquests pobles estan pendents de redefinir la delimitació de sòl urbà pel PDUPS.

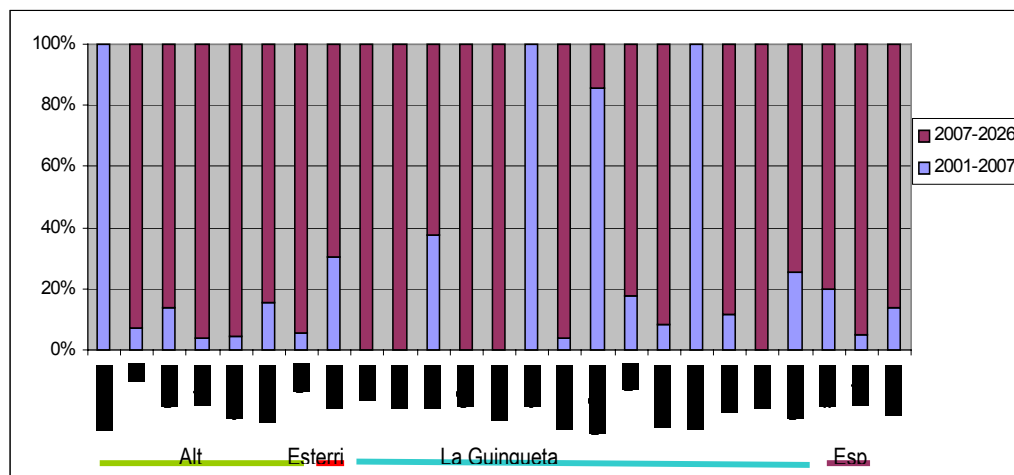

Figura 7. Relació entre el creixement previst i el realitzat entre el període (2001-2026).

Font: elaboració pròpia a partir de dades del PTP APiA.

A continuació es relacionen dades d'ocupació de sòl amb dades demogràfiques, econòmiques, socials, ambientals, etc. de la Vall d'Àneu per tal d'observar si aquestes expliquen o tenen alguna vinculació amb l'ocupació de sòl.

Les dades de **població** creuades amb les d'ocupació del sòl mostren que la població ha decrescut des de l'any 1960 fins a l'actualitat un 18%, mentre que les hectàrees de sòl urbà s'han incrementat en un 123% des de l'any 1956 fins a l'actualitat. Tanmateix la densitat de població és de 78.75 habitants/ha a l'any 1960 i de 28.68 habitants/ha a l'any 2007.

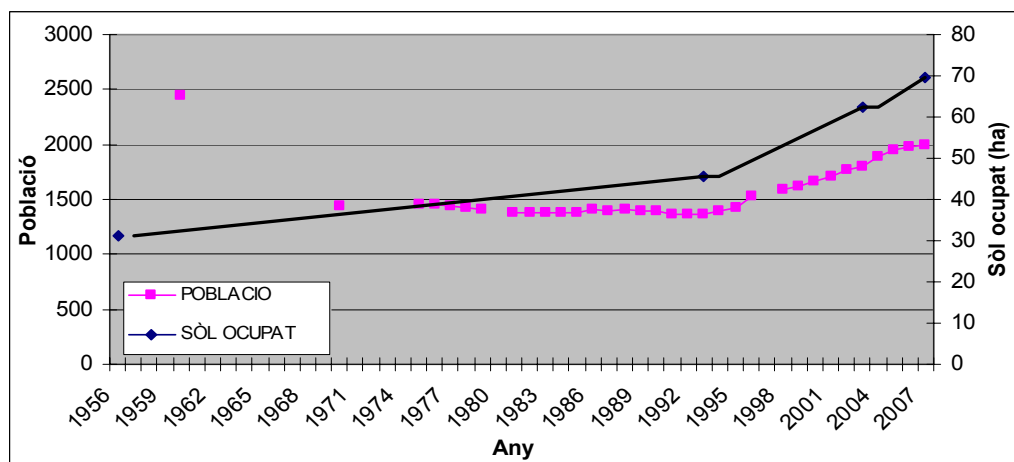

Figura 8. Comparació de l'evolució de la població i l'ocupació de sòl urbà a la Vall.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat i d'elaboració pròpia.

Amb aquests resultats es pot veure que si ara la densitat de població és més baixa que a la dècada dels seixanta, i les noves construccions són grans blocs de pisos amb un elevat nombre d'habitatges (construcció en vertical), aquests pisos, bé poden estar sent ocupats per un nombre més petit de membres per habitatge o bé es troben buits (aquest fenomen no s'ha de descartar al nucli antic).

Tanmateix, tenen una relació molt directa amb el nombre de persones que habiten les llars de la Vall, fet que podria portar a un error. Així, dècades enrere els membres d'una llar era molt més elevat que a l'actualitat (*Idescat, 2001*). D'altra banda, el Pallars Sobirà és la comarca amb el major nombre d'empadronaments atípics (*Sabater i altres, 2005*) i amb un nombre força elevat de segones residències (*PDUPS, 2007*).

Pel que fa a dades de producció de **residus municipals** i **consum d'energia**, es pot observar com, d'una banda des de l'any 2001 fins a l'actualitat hi ha una davallada considerable de producció de residus (39%), mentre el consum d'energia elèctrica creix de forma constant (120% des de l'any 1992 fins a l'actualitat). L'explicació per aquest fenomen es troba en l'excessiu consum d'energia que produeixen les noves equipacions de la Vall en contrapunt amb els residus, és a dir, per a les mateixes instal·lacions i equipaments, el consum d'energia generat és, en proporció, més elevat que la producció de residus. En aquest punt es podria pensar en les instal·lacions per a la pràctica d'esquí com és el cas de l'estació de Super Espot ja que són els municipis d'Espot i Esterri d'Àneu qui generen un gast d'energia més alt. A més a més, ambdós són els municipis de la zona estudiada amb major nombre de segones residències (amb un 38% i 62% respectivament -*Idescat, 2001*-). Per tant, es fa una relació de segones residències amb un consum major d'energia, degut a la implantació del sector serveis (Hotels, càmpings, etc).

Pel que fa a les dades **d'alumnes escolaritzats**, aquestes mostren una fixació real de la població al territori ja que les dades dels alumnes escolaritzats a l'únic centre d'educació secundària de la Vall, es corresponen amb les dades de naixements a la Vall. Per tant, es considera que hi ha un increment real dels residents a la Vall d'Àneu.

Pel que fa al **nombre d'immobiliàries** a la Vall es pot veure que en el període entre l'any 1994 i l'any 2002 el creixement de noves instal·lacions immobiliàries s'ha donat en un 280%, és a dir gairebé quadruplica els establiments a la zona. L'increment de sòl ocupat per aquest període ha estat en un 38%. Es pot afirmar doncs que l'increment d'instal·lacions immobiliàries té una relació directa amb la transformació de sòl urbà. A més a més, aquest increment en el nombre d'immobiliàries a la Vall es dona als anys noranta, coincidint amb el "boom urbanístic" als Pirineus.

Relacionat amb el nombre d'immobiliàries a la Vall, s'analitzen també el nombre de **llicències d'obra** que atorga anualment l'ajuntament. Així, les llicències d'obra dels municipis analitzats (Alt Àneu i Esterri d'Àneu) creixent d'una forma força similar tot i que a l'Alt Àneu el nombre de llicències és major. Cal tenir en compte que la tendència que més s'acosta a la línia d'ocupació total de sòl és la d'Esterri d'Àneu. Aquest fenomen es podria explicar justificant l'extensió de les obres realitzades, és a dir, al municipi de l'Alt Àneu les obres realitzades han estat d'una menor envergadura, ocupant així una extensió menor que les d'Esterri d'Àneu. Així, aquest últim municipi ha crescut més amb noves infraestructures de grans dimensions (complexos amb grans blocs de pisos).

Per últim, es mostra una clara relació entre la proximitat a les **estacions d'esquí** i el creixement dels nuclis de població a l'any 2026 (creixement màxim previst pel PTPAPiA), així s'observa que a mesura que augmenta la distància a l'estació d'esquí de Vaquèira- Beret el creixement previst és inferior.

Els resultats que es poden extreure en aquest apartat de la discussió reafirmen els indicis sobre el fenomen de les segones residències. Així, les dades sobre població, mostren una tendència pel que fa

a la lleugera ocupació de les noves construccions. D'altra banda les dades de producció de residus tenen una relació directa amb el fenomen dels empadronaments atípics. Sempre sense deixar de banda un increment real de una part de població empadronada tal i com es veu amb el nombre d'alumnes escolaritzats.

Treballs com els *Empadronaments atípics a Catalunya* (Sabater *et al* 2005), reafirmen els resultats trobats amb els indicadors analitzats. En aquest treball es defineixen els empadronaments atípics com *individus que resideixen habitualment fora del municipi en el qual estan empadronats*, sent el Pallars Sobirà la comarca catalana amb major nombre. Aquest fenomen es troba força lligat a la implantació a la zona de segones residències. Per contra, alguns autors consideren favorable aquesta nova implantació de segones residències. Així, Aldomà (2003), veu molt difícil aturar la dinàmica de creixement residencial, ja que tota la societat local s'hi troba immersa i en viu; i proposa un canvi de visió de la segona residència, vetllant perquè sigui més o menys permanent. Altres autors com Guirado (2007), consideren que el desenvolupament del sector turístic ha dinamitzat el mercat de treball en aquests territoris, fet que ha permès fixar població i, a més, ha potenciat l'arribada de nous residents a causa del desenvolupament de *nous jaciments d'ocupació*.

CONCLUSIONS

En el conjunt del període d'estudi la taxa d'ocupació de sòl s'ha vist incrementada amb el pas del temps, obtenint així un creixement exponencial. Si a mitjans del segle passat les poblacions tenien una extensió de sòl urbà d'entre 0,19-3,66 ha, actualment, aquest rang és molt més ample: 0,25-25,53ha. A més a més, els nuclis més grans ara es troben al fons de vall i a les cotes baixes (exceptuant el poble d'Espot), fenomen que no s'observava a mitjans de segle passat.

Mentre que a finals del s.XX, i principis del s.XXI el creixement es va veure focalitzat als nuclis de població de la part sud de l'àrea d'estudi (relacionada amb una millora de xarxa viària secundària i a la proximitat a nuclis de població d'importància comarcal), al llarg de la primera dècada del s.XXI hi ha una tendència de creixement relacionada amb la proximitat a les estacions d'esquí, tendència que es remarcaria al període futur (2007- 2026). Així, el màxim creixement es concentra als pobles de l'Alt Àneu i Espot, propers a l'estació d'esquí de Vaquèira-Beret i Super-Espot respectivament. Tanmateix, s'ha observat que el turisme d'hivern porta associat un creixement urbanístic que comporta un increment demogràfic. Tot i així, la revifalla no ha estat tant important com podria semblar ja que hi ha un gran nombre d'empadronaments atípics, els quals es relacionen amb les segones residències: habitatges ocupats només una part de l'any. Amb aquesta situació, ara es tracta de trobar un equilibri que permeti l'estabilitat econòmica i demogràfica de la zona, però que no comprometi el seu futur.

AGRAÏMENTS

La realització d'aquest projecte ha estat possible gràcies al suport dels nostres tutors: Jordi Garcia, Martí Boada i Joan Rieradevall.

També el nostre més sincer agraïment als membres del Grup de Recerca en Àrees de Muntanya i Paisatge (GRAMP) del departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona, especialment a la Raquel Cunill, l'Alfons Parcerisas, al Joan Manuel Soriano i l'Albert Pèlachs ja que sense la seva col·laboració aquest estudi no hagués estat possible.

Agrair també la col·laboració del Consell Cultural de les Valls d'Àneu ja que les seves aportacions en forma d'imatges han enriquit notablement el resultat donant consistència a la recerca històrica.

Moltes gràcies també al Nico Espinosa, informador del Parc Natural de l'Alt Pirineu i membre del col·lectiu de la plataforma Pallars Viu.

Agrair la més ferma col·laboració al director del Parc Natural de l'Alt Pirineu Jordi Palau.

Finalment, agrair la informació cedida a nivell municipal dels ajuntaments de València d'Àneu, Esterri d'Àneu, La Guingueta d'Àneu i Espot.

BIBLIOGRAFIA

- Ajenjo, M.; Sabater, A. (2005). *Una aproximació als empadronaments atípics a Catalunya: còmput i distribució territorial d'un fenomen generalitzat*. Universitat Autònoma de Barcelona. Centre d'Estudis Demogràfics. Cerdanyola del Vallès.
- Aldomà, I.; Mendizábal, E.; Pèlachs, A.; Soriano, J. (2004). *Medi, territori i història. Les transformacions territorials en el món rural català occidental*. Pagès editors. Barcelona.
- Aldomà, I. (2003). *Evolució del model econòmic de la muntanya*. Universitat de Lleida.
- *Atles topogràfic de Catalunya*. Escala: 1/50.000 (1995). Enciclopèdia Catalana. Institut Cartogràfic de Catalunya. Barcelona.
- Autors varis. *Gran Enciclopèdia Catalana* (1974). Vol 1, 7, 8, 11. Enciclopèdia Catalana, S.A. Barcelona.
- Boix, G.; Bosch, M.; Pont, X.; Requena, J. (2005). *La pressió urbanística a l'àmbit del Parc de Collserola: estudi ambiental*. Universitat Autònoma de Barcelona. Cerdanyola del Vallès.
- Campillo, X.; Sanclimens, X.; Villaró, A. (1988). *El despoblament i l'evolució de l'estructura socio-econòmica muntanyenca. Una proposta de desenvolupament a muntanya a partir de les capitals de vall*. Membres de l'equip MAB- 6 ALT PIRINEU, Ajuntament de la Seu d'Urgell. La Seu d'Urgell.
- Guirado, C. (2007). *Del despoblament a la revitalització demogràfica: Canvis en el comportament de la població al Pirineu català (1860- 2006). El cas de l'Urgellet i el Baridà (Alt Urgell- Cerdanya)*. Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona. Cerdanyola del Vallès.
- Laguna, M. (2006). *Las políticas de desarrollo rural en el Pirineo aragonés*. Saragossa.
- Orbera, M. et al. (2005). *La montaña cantábrica. Una montaña viva*. Universidad de Cantabria. Santander.
- Recull d'apunts i anotacions al llarg de la carrera de Ciències Ambientals (2003- 2007).

Pàgines web:

- Ajuntament Alt Àneu: <http://altaneu.ddl.net>
- Ajuntament Esterri d'Àneu: <http://esterrianeu.ddl.net>
- Ajuntament La Guingueta d'Àneu: <http://guingueta.ddl.net>
- Centre Estudis Demogràfics: <http://www.ced.uab.es>
- Consell Cultural Vall d'Àneu: <http://www.aneu.org>
- Generalitat de Catalunya: <http://www.gencat.cat>
- Hiperenciclopèdia (Grup Enciclopèdia Catalana): <http://www.grec.net>
- Insitut d'Estadística de Catalunya: <http://www.idescat.cat>

Webs consultades entre setembre 2007 i febrer 2008.